

Vedlejší účastník

O přípustnosti vedlejšího účastnictví soud rozhoduje jen tehdy, jestliže některý z účastníků (popřípadě jiný vedlejší účastník) namítne nepřipustnost vstupu vedlejšího účastníka do řízení. Soud z vlastní iniciativy tuto otázku nezkoumá; nebyla-li námitka nepřipustnosti vznesena, stává se třetí osoba vedlejším účastníkem bez dalšího, aniž by jí v tom soud svým rozhodnutím mohl zabránit. Může-li tak vedlejší účastník uplatnit opravný prostředek proti rozhodnutí o nepřipustění vstupu vedlejšího účastníka do řízení, bylo by toto jeho právo omezeno, pokud by soud o nepřipustění vstupu rozhodoval dříve, než mu byla prostřednictvím soudu doručena výzva ke vstupu do řízení (jestliže sám vedlejší účastník nenavrhuje svůj vstup do řízení).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 23 Cdo 3979/2019-1197 ze dne 26.8.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Leo Express Global a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. P.D., Ph.D., LL.M., advokátem se sídlem v P., proti žalované České dráhy, a. s., se sídlem v P., zastoupené JUDr. K.M., LL.M., advokátem se sídlem v P., o zaplacení částky 33.040.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 21 Cm 14/2014, o dovolání žalobkyně proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 3. 2019, č. j. 3 Cmo 32/2019-790, o návrhu žalobkyně na přistoupení vedlejšího účastníka do řízení, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze (dále jen „soud prvního stupně“) usnesením ze dne 15. 11. 2018, č. j. 21 Cm 14/2014-721, rozhodl, že účast Evropské komise v řízení jako vedlejšího účastníka na straně žalobkyně se nepřipouští.
2. Soud prvního stupně rozhodoval o návrhu žalobkyně, aby do řízení jako vedlejší účastník na její straně vstoupila Evropská komise (dále též jen „Komise“), který odůvodnila tím, že Komise vede proti žalované řízení pro podezření ze zneužití dominantního postavení na relevantním trhu osobní vlakové přepravy na trase Praha - Ostrava účtováním predátorských cen. Komise v uvedeném řízení bude muset řešit totožné otázky, jaké jsou v tomto řízení. Podle názoru žalobkyně je proto v zájmu Komise se tohoto řízení účastnit, neboť je v jejím zájmu, aby byla účastna aplikace pravidel hospodářské soutěže v řízení před vnitrostátními soudy.
3. K odvolání žalobkyně Vrchní soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 20. 3. 2019, č. j. 3 Cmo 32/2019-790, rozhodl, že v usnesení soudu prvního stupně se opravuje nesprávné označení žalobkyně, zamítl návrh na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie a potvrdil usnesení soudu prvního stupně.
4. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně, který odkázal na závěry vyjádřené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 23 Cdo 1496/2018, v otázce aplikace § 93 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Odvolací soud nepovažoval za nutné položit předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie (dále též jen „SDEU“), jelikož posouzení procesního postavení nového účastníka není

věcí komunitárního práva, ale posouzení podle národního právního předpisu. Dle odvolacího soudu žalobkyně účelově směřuje otázku jejího zájmu na přerušování řízení a otázku zájmu Evropské komise na dodržování pravidel hospodářské soutěže. Evropská komise není osobou dotčenou nedovoleným jednáním soutěžitelů, ale pouze orgánem pověřeným členskými státy EU k dozoru nad dodržováním komunitárních pravidel volného trhu a hospodářské soutěže. Evropská komise tedy zjevně nemá žádný hmotněprávní zájem na výsledku sporu, jak předpokládá ustanovení § 93 o. s. ř.

II. Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně (dále též „dovolatelka“) dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 o. s. ř. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) dovolatelka spatřuje v tom, že soudy nižších stupňů nesprávně posoudily otázku výkladu § 93 odst. 1 o. s. ř., konkrétně otázku výkladu v něm obsaženého pojmu právní zájem na výsledku řízení. Odvolacímu soudu dále vytýká, že jeho usnesení v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí prakticky vůbec nevypovídá o odvolací námitky a argumenty, které žalobkyně předložila.

6. Zájem Evropské komise na výsledku řízení dovolatelka spatřuje v tom, že Komise aktuálně vede řízení, ve kterém zjišťuje a posuzuje tytéž skutkové okolnosti, které bude nyní posuzovat právě i soud prvního stupně v předmětném řízení. Dovolatelka namítá, že závěr odvolacího soudu je v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, a odkazuje na nálezy ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03, a dále na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014. Dovolatelka dovozuje, že v projednávané věci jsou splněny podmínky pro účast Komise na řízení a že je namístě, aby se Komise předmětného řízení jako vedlejší účastník zúčastnila, když výsledky uvedeného řízení mohou významně ovlivnit její vlastní rozhodnutí, která bude chtít vydat v řízení, které vede.

7. Dovolatelka dále odkazuje na právo Evropské unie související s aplikací čl. 102 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále též jen „SFEU“), Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. 12. 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (dále jen „Nařízení“), jakož i na Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 ES (dále též jen „Oznámení“) a zde zakotvenou povinnost úzké, loajální spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Komisí v řízeních, v nichž je posuzována souladnost určitého jednání s čl. 101 a 102 SFEU. Dovolatelka dovozuje, že s ohledem na neexistenci zvláštního ustanovení občanského soudního řádu, které by Nařízením zakotvená práva a povinnosti Komise speciálně upravilo, je nutno za účelem dodržení povinností plynoucích z Nařízení využít pravidla stávající. Právě institut vedlejšího účastenství je proto více než vhodným nástrojem, který je v českém právním řádu nejpřesnějším procesním odrazem práv Komise vyplývajících z Nařízení, když jí coby osobě odlišné od účastníků řízení umožňuje účastnit se na řízení a předkládat v něm vnitrostátnímu soudu svá vyjádření ke konkrétní věci. Dle dovolatelky je nutné § 93 odst. 1 o. s. ř. vykládat tak, že v řízeních, v nichž má být aplikován čl. 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie, a zejména v řízeních, v nichž jsou posuzovány tytéž skutkové okolnosti, tj. totéž protisoutěžní jednání, jaké posuzuje Komise v jí vedeném řízení, existuje na straně Komise právní zájem na takovém řízení ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení.

8. Dovolatelka na tomto základě navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení odvolacího soudu, jakož i soudu prvního stupně. Dovolatelka dále navrhuje, aby dovolací soud pro případ, že by měl o správnosti argumentace ohledně eurokonformního výkladu § 93 o. s. ř. pochybnosti, předložil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžnou otázku ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie.

9. Žalovaná se k dovolání vyjádřila v tom smyslu, že jej považuje za nepřípustné a navrhuje proto,

aby dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl.

III. Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

11. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

12. Dovolání je přípustné, neboť dovolací soud ve své rozhodovací praxi doposud neřešil právní otázku možného vedlejšího účastenství Evropské komise v řízení o náhradu škody způsobené zneužitím dominantního postavení žalované na relevantním trhu.

IV. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

K vedlejšímu účastenství obecně

13. Dle § 93 o. s. ř. se jako vedlejší účastník může vedle žalobce nebo žalovaného zúčastnit řízení ten, kdo má právní zájem na jeho výsledku (odst. 1). Do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh (odst. 2). V řízení má vedlejší účastník stejná práva a povinnosti jako účastník. Jedná však toliko sám za sebe. Jestliže jeho úkony odporují úkonům účastníka, kterého v řízení podporuje, posoudí je soud po uvážení všech okolností (odst. 3).

14. Vedlejší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného nebo od tzv. hlavního intervenanta, která se neúčastní řízení proto, aby v něm uplatňovala nebo bránila své právo, ale z důvodu, že chce pomoci zvítězit ve sporu některému z účastníků (sporných stran), neboť na jeho úspěchu v řízení má zájem (viz např. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, § 93, s. 605).

Právní zájem na výsledku sporu

15. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 3960/2013, uvedl, že o právní zájem na výsledku řízení, který zakládá právo určité osoby zúčastnit se řízení jako vedlejší účastník podle § 93 odst. 1 o. s. ř., se zpravidla jedná tehdy, jestliže rozhodnutím ve věci bude dotčeno právní postavení této osoby, tj. její práva a povinnosti vyplývající z hmotného práva. Pouhý "morální", "majetkový" nebo jiný "neprávní" zájem na výsledku řízení pro potřeby ustanovení § 93 o. s. ř. sám o sobě nepostačuje.

16. Odvolací soud, jakož i soud prvního stupně, odůvodnil svůj závěr o nepřipuštění vstupu Evropské komise jako vedlejšího účastníka na straně žalobkyně odkazem na závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2018, sp. zn. 23 Cdo 1496/2018, ve kterém dovolací soud uvádí, že samotná ochrana veřejného zájmu, kterou vedlejší účastník odůvodňuje svůj zájem na vstupu do řízení, není pro jeho vstup do řízení dostatečná.

17. V odkazovaném rozhodnutí sp. zn. 23 Cdo 1496/2018 dovolací soud dospěl k závěru, že institut vedlejšího účastenství v občanském soudním řízení má odstranit nejistotu v právních vztazích

subjektů těchto vztahů, nikoli nejistotu při aplikaci práva orgány veřejné správy či soudy. Předmětem civilního řízení je procesní nárok uplatněný žalobou, o kterém je v řízení rozhodováno. Výklad a aplikace právního předpisu není předmětem řízení, ale předpokladem pro vydání rozhodnutí ve věci. Výsledkem řízení (na němž musí mít podle § 93 odst. 1 o. s. ř. vedlejší účastník právní zájem) je rozhodnutí o uplatněném procesním nároku (konkrétním subjektivním právu či povinnosti), nikoli výklad právního předpisu či zaujetí určitého právního stanoviska. Zájem na určitém výkladu právního předpisu tedy není ze své podstaty zájmem na výsledku civilního řízení, a proto ani nemůže být důvodem k účasti na řízení.

18. Nelze proto přisvědčit názoru dovolatelky o tom, že právní zájem Komise na předmětném řízení lze spatřovat na jejím nepochybném zájmu na hájení dodržování pravidel hospodářské soutěže, na řádném posouzení hospodářskou soutěž poškozujícího jednání žalované a na účinné ochraně soutěžitelů. Ostatně v opačném případě – jak plyne z odkazovaného rozhodnutí dovolacího soudu – by nebylo možno určit stranu sporu, na které by měla Komise vystupovat.

19. Na uvedeném nic nemění ani dovolatelkou namítané závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. I. ÚS 553/03, neboť toto rozhodnutí se týkalo vstupu vysoké školy do řízení na straně žalovaných, bývalých studentů této školy, s cílem podpory hájení akademických práv a svobod, kdy v tomto mimořádném případě dospěl Ústavní soud k závěru, že právní zájem na výsledku řízení podle § 93 odst. 1 o. s. ř. je zde nutno posuzovat rovněž z širšího hlediska přirozenoprávního, resp. hodnotového a ve všech souvislostech daného případu a že restriktivní výklad zmíněného ustanovení není v této souzené věci namístě.

20. Posuzování zájmu na výsledku řízení i z jiného hlediska než právního, např. hodnotového, resp. přirozenoprávního, které prosadil Ústavní soud v usnesení sp. zn. I. ÚS 553/03, bylo (vzhledem ke specifickým okolnostem dané věci) výjimkou z pravidla. Dovolací soud přitom v projednávané věci neshledává v postavení či vzájemných vztazích účastníků tohoto řízení takový Ústavním soudem předvídaný mimořádný morální či lidskoprávní přesah, pro nějž by bylo namístě umožnit vstup Komise do řízení.

21. Dovolací soud opakovaně připomíná, že právní zájem vedlejšího účastníka na výsledku řízení, do něhož vstupuje, není dán jen proto, že je účastníkem jiného řízení, v němž probíhá spor na obdobném skutkovém základě, a ani jeho tvrzený případný finanční (majetkový) zájem na výsledku řízení nepostačuje (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2829/2008).

22. Právní zájem na výsledku řízení svědčí vedlejšímu účastníku tehdy, jestliže úspěch procesní strany, kterou v řízení podporuje, se zprostředkovaně a ve svém důsledku příznivě projeví i v jeho právním postavení (tj. co do jeho práv a povinností hmotněprávní povahy), čímž může být zabráněno dalšímu řízení, v němž by vystupoval již jako účastník řízení (viz např. závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2539/2015, uveřejněného pod číslem 91/2017 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ve kterém dovolací soud za typický příklad takových práv a povinností hmotněprávní povahy, která mohou být rozhodnutím ve věci samé zprostředkovaně dotčena skrze právní poměr vedlejšího účastníka k účastníkovi řízení, označil případy tzv. postihu).

23. Takový vztah však Komise k řízení nemá, neboť ani případný úspěch žalobkyně se nikterak neprojeví v jejím právním postavení jakožto nestranného orgánu ochrany hospodářské soutěže, který sleduje cíle soutěžní politiky Evropské unie a zajišťuje dodržování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže.

24. Pro projednávanou věc proto není případný ani odkaz dovolatelky na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3737/2014, uveřejněné pod číslem 40/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ve kterém dovolací soud posuzoval vedlejší účastenství státu na téže sporné

straně, kde je účastníkem, za nějž vystupuje jiná organizační složka. Odkazuje-li tak dovolatelka na část odůvodnění tohoto usnesení, ve které dovolací soud uvádí, že „v případě státu právní zájem na výsledku řízení ve smyslu ustanovení § 93 odst. 1 o. s. ř. nelze vykládat pouze jako obecný zájem státu, nýbrž je nezbytné jej posuzovat s ohledem na jeho postavení nositele veřejných funkcí a s veřejným zájmem k bezproblémovému naplňování těchto funkcí“, přehlíží, že i zde dovolací soud posuzoval úzkou souvislost zájmu vedlejšího účastníka s právním postavením žalovaného – České republiky, kdy předmětem řízení byly nároky dle zák. č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Dovolací soud zde odůvodnil závěr o právním zájmu organizační složky státu v pozici vedlejšího účastníka poukazem na možné promítnutí výsledku řízení v právním poměru organizační složky státu (např. regresní úhrady, dopad do pracovněprávních vztahů, případně kárných opatření). Tento právní zájem není dán v souvislosti s výkonem veřejných funkcí státu a naplňování pravomocí, jak dovozuje dovolatelka.

25. Nejvyšší soud nepřehlíží, že dle čl. 335 Smlouvy o fungování Evropské unie, má Evropská unie v každém z členských států nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich vnitrostátní právo přiznává právnickým osobám; Unie může zejména nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupována Komisí. Avšak v otázkách spojených s fungováním svých jednotlivých orgánů je Unie zastupována vzhledem k jejich správní samostatnosti každým z nich.

26. Obecně tak není vyloučeno, aby Evropská unie, zastoupená Komisí, byla účastníkem či vedlejším účastníkem civilního soudního řízení. Toto postavení Komise je však třeba odlišit od působnosti Komise, jakožto orgánu Evropské unie, v jehož působnosti je mimo jiné sledování cílů soutěžní politiky Evropské unie, a za tím účelem jsou mu svěřeny konkrétní kompetence.

27. Nutnost rozlišení těchto případů vyplývá též z odůvodnění rozsudku Soudního dvora ze dne 6. 11. 2012, ve věci C-199/11, kde soud v odpovědi na předběžnou otázku uvedl, že unijní právo nebrání tomu, aby Evropská komise podala jménem Evropské unie k vnitrostátnímu soudu žalobu na náhradu škody vzniklé Unii v důsledku kartelové dohody nebo praktiky, jejichž rozpor s článkem 81 ES nebo s článkem 101 SFEU byl konstatován rozhodnutím Komise.

28. V projednávané věci však důvody, na nichž dovolatelka konstruuje existenci právního zájmu vedlejšího účastníka, nespočívají v okolnostech vztahu Evropské unie k výsledku projednávané věci, ale dovolatelkou je poukazováno na výkon svěřených pravomocí Evropské komisi. Jinými slovy, dovolatelka ani netvrdí, že by výsledkem řízení mohly být dotčeny práva či povinnosti Evropské unie.

K otázce aplikace práva Evropské unie

29. Dovolatelka dále namítá, že napadené usnesení odvolacího soudu je v rozporu s právem Evropské unie a navrhuje, aby dovolací soud předložil ve smyslu čl. 267 SFEU předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie, a to konkrétně „zda je třeba vykládat čl. 102 SFEU a Nařízení (...) tak, že se nepoužije vnitrostátní právní úprava, která brání vstupu Evropské komise do řízení vedeného před národním soudem ohledně náhrady škody z důvodu porušení čl. 102 SFEU jako vedlejšího účastníka na straně soutěžitele poškozeného jednáním rozporným s čl. 102 SFEU, pokud ohledně stejného porušení čl. 102 SFEU současně probíhá řízení vedené Evropskou komisí a vnitrostátní soud před tím zamítl návrh na přerušování soudního řízení do skončení tohoto řízení vedeného Evropskou komisí ve smyslu čl. 16 Nařízení“.

30. Ani tato dovolací námitka nečiní dovolání důvodným, neboť dovolací soud se ztotožňuje s postupem odvolacího soudu, který v projednávané věci předběžnou otázku SDEU nepovažoval za nutné položit, jelikož posouzení procesního postavení nově vstoupivšího účastníka není věcí unijního

práva, ale posouzení podle národního právního předpisu.

31. Dovolací soud se předně zabýval otázkou, zda mu v souladu s ustanovením článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (jakožto soudu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva) nevznikla povinnost obrátit se na Soudní dvůr s posuzovanými otázkami.

32. Na základě čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve čl. 234, resp. čl. 177 Smlouvy o založení Evropského společenství) je soud členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, povinen předběžnou otázku předložit Soudnímu dvoru Evropské unie (srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 1658/11).

33. Soudní dvůr v rozsudku ze dne 6. 10. 1982, ve věci CILFIT v. Ministry of Health, C-283/81 (1982), uzavřel, že národní soudy posledního stupně nemají povinnost k položení předběžné otázky, jestliže: 1/ Otázka komunitárního práva (nyní rozuměj práva Evropské unie) není významná pro řešení daného případu. 2/ Existuje ustálená judikatura Soudního dvora k dané otázce nebo rozsudek Soudního dvora týkající se v zásadě identické otázky (tzv. acte éclairé). 3/ Výklad a správná aplikace komunitárního práva (nyní rozuměj práva Evropské unie) jsou naprosto zjevné (tzv. acte clair). Přitom k tomu, aby soud členského státu mohl konstatovat, že výklad komunitárního práva (nyní rozuměj práva Evropské unie) je zjevný, musí: a/ porovnat jednotlivé jazykové verze textu, b/ užívat terminologie a právních pojmů komunitárního práva (nyní rozuměj práva Evropské unie), c/ vzít zřetel na odlišnosti interpretace komunitárního práva (nyní rozuměj práva Evropské unie), d/ být přesvědčen, že jeho výklad je stejně zjevný soudům ostatních členských států a Soudnímu dvoru (srov. shodně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. 31 Cdo 2325/2008).

34. Pouhé tvrzení účastníka řízení, že vyvstala potřeba položení otázky, samo o sobě nestačí k tomu, aby byla založena povinnost soudu ve smyslu čl. 267 odst. 3 SFEU, pokud soud současně nedospěje k tomu, že mu povinnost k předložení předběžné otázky skutečně vyvstala (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 9. 2008, sp. zn. I. ÚS 1324/08).

35. Soudní dvůr má v řízení o předběžné otázce ve smyslu čl. 267 SFEU pravomoc rozhodovat pouze o výkladu a platnosti unijního práva; nemůže posuzovat soulad ustanovení vnitrostátních právních předpisů s unijním právem (srov. např. rozsudek Soudního dvora ze dne 28. 3. 1995 ve věci C-346/93). Předběžná otázka týkající se souladu ustanovení konkrétního vnitrostátního předpisu s unijním právem by proto spadala mimo rámec kompetencí Soudního dvora (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2018, sp. zn. I. ÚS 1434/17, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2018, sp. zn. 32 Nd 170/2017).

36. Dovolatelka v dovolání odkazuje na výklad čl. 15 odst. 3 Nařízení a čl. 16 Nařízení. V poměrech projednávané věci však namítaná otázka unijního práva pro řešení daného případu, tedy aplikace § 93 o. s. ř., není rozhodná.

37. Dle čl. 15 odst. 3 Nařízení může Komise z vlastního podnětu předkládat soudům členských států písemná vyjádření, se svolením dotyčného soudu může překládat rovněž ústní vyjádření. Orgány pro hospodářskou soutěž členských států a Komise mohou výlučně pro účely přípravy svých vyjádření požádat příslušný soud členského státu, aby jim zaslal nebo zajistil zaslání jakýchkoli dokumentů nezbytných pro posouzení případu.

38. Dále toto Nařízení ve svém čl. 16 odst. 1 stanoví, že vnitrostátní soudy rozhodující o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků 81 nebo 82 Smlouvy, které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Musí se rovněž vyvarovat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež

zahájila. Za tímto účelem může vnitrostátní soud přezkoumat, zda je nezbytné, aby své řízení přerušil.

39. Uvedená pravidla odráží princip úzké spolupráce mezi národními soudy a orgány pro hospodářskou soutěž členských států a Evropské unie. Mechanismus spolupráce mezi soudy členských států a Evropskou komisí se týká všech soudů členských států, které používají čl. 81 a 82 Smlouvy, ať již rozhodují v soudních sporech mezi soukromými stranami, jako donucovací orgány či jako odvolací soudy. Vnitrostátní soudy by zejména měly mít možnost požádat Komisi o informace nebo o stanovisko ve věcech týkajících se uplatňování právních předpisů Společenství o hospodářské soutěži. Komise a orgány pro hospodářskou soutěž členských států by rovněž měly mít možnost předkládat písemná nebo ústní vyjádření soudům, jimž přísluší používání článku 81 nebo 82 Smlouvy. Tato vyjádření by měla být předkládána v rámci vnitrostátních procesních pravidel a praxe, včetně praxe pro ochranu práv stran (bod 21 recitálu Nařízení).

40. Podrobněji SDEU objasnil postavení Evropské komise tak, jak jej upravuje nařízení č. 1/2003, a to ve svém rozsudku ve věci C-429/07, *Inspecteur van de Belastingdienst proti X BV*, ze dne 11. 6. 2009. SDEU v bodě 24 citovaného rozhodnutí uvedl, že „článek 15 dotčeného nařízení, nazvaný ‚Spolupráce s vnitrostátními soudy‘, zavádí systém vzájemné výměny informací mezi Komisí a vnitrostátními soudy a za určitých stanovených okolností umožňuje Komisi a orgánům pro hospodářskou soutěž členských států zasahovat do řízení probíhajících před vnitrostátními soudy“. V bodě 30 pak dodal, že „doslovný výklad čl. 15 odst. 3 prvního pododstavce nařízení č. 1/2003 tedy vede k závěru, že možnost, aby Komise z vlastního podnětu předkládala písemná vyjádření soudům členských států, závisí na jediné podmínce, totiž na tom, zda to vyžaduje soudržné používání článku 81 ES a 82 ES. Tato podmínka může být splněna i v případě, kdy dotčené řízení neprobíhá ve věci používání článku 81 nebo 82 Smlouvy“.

41. Avšak nelze pominout, že zde projednávanou otázkou není posouzení možnosti Komise poskytovat národním soudům informace a vyjádření v rámci sporu vedeného o náhradu škody vzniklé porušením pravidel existenční ochrany hospodářské soutěže. Dle obsahu spisu k takové situaci nedošlo a nebyla předmětem hodnocení odvolacím soudem.

42. Nelze tak souhlasit s dovolatelkou v tom, že by aplikace shora citovaných pravidel mohla založit procesní účastenství Komise na řízení ve smyslu § 93 o. s. ř., neboť tento procesní institut národního práva slouží podle zákonných procesních pravidel zakotvených v občanském soudním řádu k posílení právní pozice toho účastníka řízení, na jehož straně vedlejší intervenent vystupuje, nikoliv k pomoci soudu při aplikaci práva (jako např. tzv. *amicus curiae*, který jako takový v občanském soudním řádu pro řízení před obecnými soudy upraven není).

43. Skutečnost, že řízení o aplikaci čl. 101 a 102 SFEU vedené Komisí nezakládá bez dalšího právní zájem Komise na výsledku řízení o náhradu škody před národním soudem dle § 93 o. s. ř., se nijak nedotýká možnosti Komise podávat soudu vyjádření či stanoviska tak, jak je předpokládána v čl. 15 Nařízení, a nikterak neomezuje princip soudržného používání čl. 101 a 102 SFEU tak, jak je vyžadován ve shora odkazované judikatuře SDEU.

44. Na uvedeném nic nemění ani dovolatelkou citované Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 ES. Naopak z bodu 19 Oznámení se pak podává, že Komise v jakémkoliv případě respektuje nezávislost vnitrostátních soudů – stanoviska a sdělení tak nejsou pro vnitrostátní soud závazná. Komise je při poskytování této pomoci neutrální a neslouží tak soukromým zájmům stran zúčastněných v případech projednávaných před vnitrostátními soudy.

45. Jak bylo výše již uvedeno, procesní postavení vedlejšího účastníka dle § 93 o. s. ř. se od

anticipovaného způsobu spolupráce mezi Komisí a národními soudy při prosazování pravidel hospodářské soutěže podstatně odlišuje, a to nejen s ohledem na rozsáhlá procesní oprávnění vedlejšího účastníka v rámci řízení (srov. § 93 odst. 3 o. s. ř.). Z uvedeného je patrné, že procesní institut vedlejší intervence dle § 93 o. s. ř. není nástrojem, kterým by národní soud měl v rámci řízení o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže realizovat spolupráci mezi Komisí či národním orgánem ochrany hospodářské soutěže a vnitrostátními soudy, který je předvídaný v čl. 15 odst. 3 Nařízení.

46. Lze tak uzavřít, že v projednávané věci nejde o aplikaci unijního práva, nýbrž národního právního předpisu, a to § 93 o. s. ř. Jak bylo uvedeno výše, Soudní dvůr Evropské unie nemá kompetenci takové otázky řešit. Nejvyšší soud proto předběžnou otázku Soudnímu dvoru nepředložil.

K námitce nepřezkoumatelnosti rozsudku odvolacího soudu

47. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodu vymezeného v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

48. Dovolatelka v této souvislosti namítá nedostatek odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu a Nejvyšší soud se tedy dále zabýval tím, zda řízení takovou vadou trpí.

49. Z ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. [které upravuje náležitosti odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku, platí obdobně pro odůvodnění usnesení, jímž se rozhoduje ve věci samé (§ 169 odst. 4 o. s. ř.), a přiměřeně se prosazuje i pro odůvodnění rozhodnutí vydaných odvolacím soudem (§ 211 o. s. ř.)], ani z práva na spravedlivý proces přitom nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod číslem 26/2009 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09). Rozhodnutí odvolacího soudu, stejně jako soudu prvního stupně, výše naznačeným požadavkům odůvodnění soudních rozhodnutí vyhovuje, neboť soudy nižších soudů věc odůvodnily s odkazem na shora citované rozhodnutí sp. zn. 23 Cdo 1496/2018, jehož závěry jsou pro právní posouzení projednávané věci příléhavé a vhodné.

50. Dovolací soud ve své ustálené praxi při posuzování přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí vychází z toho, že měřítkem, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly - podle obsahu odvolání - na újmu uplatnění práv odvolatele. Obdobně pak lze říci, že i když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly - podle obsahu dovolání - na újmu uplatnění práv dovolatele (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, jenž byl uveřejněn pod číslem 100/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

51. V posuzovaném případě se o takový případ nejedná, neboť odůvodnění rozsudku odvolacího soudu představuje dostatečnou oporu k tomu, aby žalobkyně měla možnost v dovolání proti němu

uplatnit své námitky. Dovolání tudíž ani potud není opodstatněné.

K možnosti vedlejšího účastníka vyjádřit se k návrhu na jeho vstup do řízení

52. Z procesního spisu předloženého dovolacímu soudu se podává, že soud prvního stupně rozhodoval o návrhu žalobkyně na vstup Evropské komise do řízení na straně žalobkyně ze dne 24. 10. 2018 (č. l. 709) usnesením ze dne 15. 11. 2018, č. j. 21 Cm 14/2014-721, aniž by ze spisu bylo patrné vyjádření osoby, jejíž vedlejší účastenství je navrhováno, k tomuto návrhu. Ze shora citovaného § 93 odst. 2 o. s. ř. plyne, že vedlejší účastník do řízení vstoupí buď z vlastního podnětu nebo na výzvu některého z účastníků učiněnou prostřednictvím soudu. O přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhodne jen na návrh.

53. K druhé možnosti je v literatuře dovozováno, že navrhne-li účastník, aby někdo přistoupil k němu nebo k protistraně (jinému účastníku) jako vedlejší účastník, soud to označené osobě sdělí a vyzve ji, aby se vyjádřila, zda skutečně hodlá v řízení jako vedlejší účastník vystupovat; přitom nelze postupovat způsobem uvedeným v § 101 odst. 4 o. s. ř. V kladném případě se tato třetí osoba stává vedlejším účastníkem v okamžiku, kdy dojde soudu její písemné (elektronické) sdělení nebo kdy svůj souhlas sdělí ústně do protokolu; odmítne-li výslovně nebo neprojeví-li třetí osoba vůli do řízení vstoupit, nelze ji považovat za vedlejšího účastníka (Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, § 93, s. 606). S uvedenými závěry se dovolací soud ztotožňuje.

54. Z ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu se pak podává, že o přípustnosti vedlejšího účastenství soud rozhoduje jen tehdy, jestliže některý z účastníků (popřípadě jiný vedlejší účastník) namítne nepřipustnost vstupu vedlejšího účastníka do řízení. Soud z vlastní iniciativy tuto otázku nezkoumá; nebyla-li námitka nepřipustnosti vnesena, stává se třetí osoba vedlejším účastníkem bez dalšího, aniž by jí v tom soud svým rozhodnutím mohl zabránit (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2007, sp. zn. 29 Odo 260/2005).

55. Otázku přípustnosti vstupu vedlejšího účastníka do řízení na straně žalované soud neposuzuje vždy, ale pouze tehdy, je-li proti jeho účasti na řízení uplatněna námitka, avšak současně projeví-li tato osoba souhlas se svým vstupem do řízení, a to buď z vlastní iniciativy, nebo na základě výzvy některého z účastníků učiněné prostřednictvím soudu. Je tomu tak mimo jiné proto, že vedlejší účastník je osobou oprávněnou podat dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud rozhodl o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o nepřipustění vstupu tohoto vedlejšího účastníka do řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1045/2019).

56. Může-li tak vedlejší účastník uplatnit opravný prostředek proti rozhodnutí o nepřipustění vstupu vedlejšího účastníka do řízení, bylo by toto jeho právo omezeno, pokud by soud o nepřipustění vstupu rozhodoval dříve, než mu byla prostřednictvím soudu doručena výzva ke vstupu do řízení (jestliže - stejně jako v projednávané věci - sám vedlejší účastník nenavrhuje svůj vstup do řízení).

57. Jestliže tedy odvolací soud věcně posuzoval otázku přípustnosti vedlejšího účastenství, aniž by ze spisu vyplývalo, že prostřednictvím soudu byla učiněna výzva ke vstupu do řízení vedlejšího účastníka, jde o nesprávný procesní postup.

58. V poměrech projednávané věci však takový postup odvolacího soudu nezakládá vadu řízení, jež by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

V. Závěr

59. Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d odst. 1

písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)